

HE 23/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lakien muutoksenhakusäännösten muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan kuuluvien 19 lain muutoksenhakusäännöksissä olevat viittaukset kumottuun hallintolainkäyttölakiin viittauksiksi vuoden 2020 alussa voimaan tulleeseen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Joihinkin laeista ehdotetaan tehtävän myös eräitä muita, pääosin teknisiä tarkistuksia. Lisäksi oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin tehtäisiin eräitä päivityksiä. Ehdotetuilla lakimuutoksilla ei yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi annettuun lakiin lisättävän oikaisuvaatimusmenettelyn lisäksi tavoitella sisällöllisiä muutoksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2024.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	5
1 Asian tausta ja valmistelu	5
1.1 Tausta	5
1.2 Valmistelu	5
2 Nykytila ja sen arviointi	5
3 Tavoitteet	6
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
4.1 Keskeiset ehdotukset	6
4.2 Pääasialliset vaikutukset	6
5 Lausuntopalaute	7
6 Säännöskohtaiset perustelut	10
6.1 Laki yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi	10
6.2 Laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä	10
6.3 Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajista	10
6.4 Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta	11
6.5 Laki eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista	11
6.6 Laki suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta	11
6.7 Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta	11
6.8 Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa	11
6.9 Siviilipalveluslaki	11
6.10 Laki majoitus- ja ravitsemistoiminnasta	12
6.11 Laki vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta	12
6.12 Kauppakamarilaki	12
6.13 Laki jalometallituotteista	13
6.14 Laki kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä	13
6.15 Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta	13
6.16 Laki tuulivoiman kompensatioalueista	14
6.17 Laki sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista	14
6.18 Laki uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta	14
6.19 Laki Kioton mekanismien käytöstä	15
6.20 Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa	15
7 Ahvenanmaa	16
8 Voimaantulo	16
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	16
LAKIEHDOTUKSET	17
1. Laki yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta	17
2. Laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain 18 §:n muuttamisesta	17
3. Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain 27 §:n muuttamisesta	18

4. Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta annetun lain 8 §:n muuttamisesta	18
5. Laki eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 17 §:n muuttamisesta	19
6. Laki suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta annetun lain 8 §:n muuttamisesta	20
7. Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 16 ja 16 c §:n muuttamisesta	20
8. Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 7 §:n muuttamisesta	21
9. Laki siviilipalveluslain muuttamisesta	21
10. Laki majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta	22
11. Laki vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta	23
12. Laki kauppakamarilain muuttamisesta	24
13. Laki jalometallituotteista annetun lain 16 ja 16 a §:n muuttamisesta	25
14. Laki kiinteistönvälitysluokista ja vuokrahuoneiston välitysluokista annetun lain 15 ja 21 §:n muuttamisesta	25
15. Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain 8 f §:n muuttamisesta	26
16. Laki tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain 11 §:n muuttamisesta	27
17. Laki sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta	27
18. Laki uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 55 ja 56 §:n muuttamisesta	28
19. Laki Kioton mekanismien käytöstä annetun lain muuttamisesta	29
20. Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 2 §:n muuttamisesta	30
LIITE	32
RINNAKKAISTEKSTIT	32
1. Laki yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta	32
2. Laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain 18 §:n muuttamisesta	32
3. Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain 27 §:n muuttamisesta	33
4. Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja 5. maksukyvyttömyyssuojamaksusta annetun lain 8 §:n muuttamisesta	34
5. Laki eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 17 §:n muuttamisesta	35
6. Laki suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta annetun lain 8 §:n muuttamisesta	36
7. Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 16 ja 16 c §:n muuttamisesta	36
8. Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 7 §:n muuttamisesta	37
9. Laki siviilipalveluslain muuttamisesta	38
10. Laki majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta	40

11. Laki vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta	41
12. Laki kauppakamarilain muuttamisesta	42
13. Laki jalometallituotteista annetun lain 16 ja 16 a §:n muuttamisesta.....	43
14. Laki kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain 15 ja 21 §:n muuttamisesta	44
15. Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain 8 f §:n muuttamisesta	46
16. Laki tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain 11 §:n muuttamisesta	46
17. Laki sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta.	47
18. Laki uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 55 ja 56 §:n muuttamisesta	48
19. Laki Kioton mekanismien käytöstä annetun lain muuttamisesta	49
20. Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 2 §:n muuttamisesta	51

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) on tullut voimaan 1.1.2020 ja kumonnut aiemman yleislain, hallintolainkäyttölain (586/1996). On tarpeen tehdä tarvittavat, oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaiset muutokset niiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lakien muutoksenhakusäännöksiin, joita ei ole muutettu joko mainitun yleislain yhteydessä tai sen jälkeen tehdyissä tai suunnitelluissa muutoksissa.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä, sisäisessä valmistelutyöryhmässä.

Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi esityksestä lausuntoa yhteensä 38 taholta. Lausuntoaika oli 15.12.2023–2.2.2024. Lisäksi lausuntopyyntö ja valmisteluasiakirjat ovat olleet saatavilla julkisessa verkkopalvelussa osoitteessa <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=d794621a-d298-44f9-af58-b730e66e43e8>.

Lausuntoja annettiin yhteensä 16 kappaletta. Lausuntojen sisältöä käsitellään jaksossa 5.

Valmistelun yhteydessä selvitettiin muutettavaksi ehdotettujen lakien osalta lainsäädäntövallan jakautumista Ahvenanmaan maakunnan ja valtakunnan välillä Ahvenanmaan itsehallintolain mukaisesti. Maakunnan hallituksen kautta muodostuneen käsityksen mukaan kyseessä olevat lait ovat osin sääntelyä, joka kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan, osin sääntelyä, joka kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan ja osin sääntelyä, joka kuuluu osittain maakunnan ja osittain valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Koska ehdotetuilla muutoksilla ei kuitenkaan ole ollut tarkoitus muuttaa oikeustilaa nykyisestä eikä muutoksilla kaikkienensa arvioida olevan olennaisia vaikutuksia, ehdotettujen muutosten voidaan arvioida olevan luonteeltaan hyvin pitkälti teknisiä. Muodostuneen käsityksen perusteella ei arvioitu tarpeelliseksi pyytää Ahvenanmaan maakunnalta lausuntoa esitysluonnoksesta.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM062:00/2023>.

2 Nykytila ja sen arviointi

Esitykseen sisältyvissä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan säädöksissä viitataan hallintolainkäyttölakiin (586/1996), joka on 1.1.2020 alkaen kumottu oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetulla lailla. Nämä viittaukset on syytä päivittää viittauksiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Joissain laeista on lisäksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain myötä tarpeettomiksi muodostuneita säännöksiä siitä, että hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamiseen tarvitaan valituslupa. Tämä pääsääntö sisältyy jo nykyisin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin, joten mainitut eri laeissa olevan säännökset valitusluvasta voidaan kumota tarpeettomina. Pelkkä niin sanottu yleisviittaus oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin merkitsee käytännössä tältä osin valituslupasääntelyä. Käytännössä oikeustila on ollut tällainen 1.1.2020 lähtien, sillä oikeudenkäynnistä

hallintoasioissa annetun lain 127 §:n mukaan muualla lainsäädännössä olevalla viittauksella hallintolainkäyttölakiin tai sitä edeltäneeseen lakiin tarkoitetaan uuden lain voimaan tultua viittausta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Näillä päivityksillä ei siis muutettaisi oikeustilaa nykyisestä.

Muutettaviksi ehdotetuissa laeissa on lisäksi joitain esimerkiksi muotoiluiltaan vanhentuneita tai sääntelyn kehittymisen myötä tarpeettomiksi jääneitä kohtia. Eräissä laeista on myös pientä teknistä korjaamista vaativia kohtia kuten väärä säädösnumero johonkin säädökseen viitattaessa.

Oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain osalta lakia on tarpeen päivittää lain 1 luvun 2 §:n osalta, koskien viittauksia työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan säädöksiin. Nämä muutokset ovat luonteeltaan oikeustilaa selkeyttäviä.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on tehdä vuoden 2020 alusta voimaan tulleen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain johdosta tarvittavat päivitykset kyseisiin työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lakien muutoksenhakusäännöksiin. Tavoitteena on ajantasaistaa ja selkeyttää sääntelyä kyseisiltä osin sekä näin parantaa oikeusturvan toteutumista. Joihinkin laeista esitetään tehtävän samalla eräitä muita, luonteeltaan pitkälti teknisiä ajantasaistuksia. Myös oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin ehdotettavien muutosten tavoitteena on selkeyttää oikeustilaa.

Esityksen tavoitteet ovat siis kaikkienensa luonteeltaan pitkälti säädöshuollollisia. Merkittäviä muutoksia oikeustilaan ei nykytilanteeseen nähden tavoitella.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan yhteensä 19 työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lain päivittämistä vastaamaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain sääntelyä. Viittaukset kumottuun hallintolainkäyttölakiin ehdotetaan muutettavan viittauksiksi uuteen yleislakiin. Lisäksi laeista ehdotetaan poistettavan uuden yleislain kanssa päällekkäiset ja tarpeettomat säännökset esimerkiksi siitä, että hallinto-oikeuden päätökseen voi hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi annettuun lakiin (223/2018) lisättäisiin säännös oikaisuvaatimuksen tekemisestä työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen.

Lakeihin ehdotetaan tehtävän myös eräitä, luonteeltaan pitkälti säädöshuollollisia muutoksia.

Myös oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin ehdotetaan tehtävän kolme luonteeltaan oikeustilaa selkeyttävää tarkistusta.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Siltä osin kuin esityksessä ehdotetaan päivitettävän viittaukset kumottuun hallintolainkäyttölakiin viittauksiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin,

esityksellä ei arvioida olevan vaikutuksia, jotka poikkeaisivat oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia koskevassa hallituksen esityksessä HE 29/2018 vp esitetystä. Esitykseen ei myöskään sisälly ehdotuksia, joilla olisi muutosta oikeustilaan, sillä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki on lain 127 §:n mukaisesti käytännössä nyt jo tullut sovellettavaksi myös esityksessä muutettavaksi ehdotettavien työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lakien osalta. Näin ollen nyt ehdotettavat muutokset viittauksiksi uuteen yleislakiin eivät merkitse muutosta sääntelyn sisältöön tältä osin. Myöskään uuden yleislain kanssa päällekkäisten valituslupasäännösten poistamisen ei arvioida merkitsevän sisällöllistä muutosta sääntelyyn.

Lakiehdotusten 1, 15, 18 ja 19 osalta voimassa olevissa laeissa on hallintolainkäyttölakiin ns. yleisviittaus, joka ehdotetaan muutettavaksi yleisviittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. On huomattava, että oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain systematiikan vuoksi tällainen yleisviittaus merkitsee käytännössä, toisin kuin aiemmin vastaavan kaltainen yleisviittaus hallintolainkäyttölakiin, korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamisen osalta valituslupasääntelyä. Tällaisella muutoksella mainittuihin lakeihin ei kuitenkaan arvioida olevan tosiasiallisia vaikutuksia, sillä kuten edellä on todettu, oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 127 §:n mukaan muualla lainsäädännössä olevalla viittauksella hallintolainkäyttölakiin tai sitä edeltäneeseen lakiin tarkoitetaan uuden lain voimaan tultua viittausta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Näin ollen mainittujen lakien osalta on jo nykyisellään tullut sovellettavaksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukainen valituslupasääntely.

Siltä osin kuin ehdotetuilla lakimuutoksilla ei tavoitella sisällöllistä muutosta sääntelyyn, ei muutoksilla myöskään arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Oikaisuvaatimusmenettelyä koskevan sääntelyn lisäämisellä yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi annettuun lakiin (223/2018) ei arvioida olevan olennaisia vaikutuksia oikeusturvaan tai hallinnolliseen taakkaan, sillä laissa tarkoitettuja päätöksiä tehdään sangen rajallisessa määrin, ja hakijalle kielteisiä päätöksiä tehdään hyvin harvoin.

Esityksellä voidaan kuitenkin katsoa olevan kaiken kaikkiaan perustuslain 21 §:ssä säädetyn oikeusturvan kannalta myönteistä vaikutusta sikäli, että sääntelyn ajantasaistamisen ja selkeyttämisen voidaan arvioida parantavan oikeusturvaa.

5 Lausuntopalaute

Esitysluonnosta koskevaan lausuntopyyntöön annettiin yhteensä 16 lausuntoa. Lausunnon antoivat oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö, korkein hallinto-oikeus, markkinaoikeus, Turun hallinto-oikeus, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Patentti- ja rekisterihallitus, Poliisihallitus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Itä-Suomen aluehallintovirasto, KEHA-keskus, Elinkeinoelämän keskusliitto, Kiinteistöväälitysalan keskusliitto ry ja Suomen matkailualan liitto ry SMAL.

Valtaosassa saaduista lausunnoista todettiin, että lausunnon antajalla ei ollut huomautettavaa tai lausuttavaa esitysluonnokseen.

Oikeusministeriön lausunnossa esitettiin useita ehdotuksia ja huomioita. Oikeusministeriö esitti lausunnossaan ensinnäkin, että muutoksenhakusäännöksiä tarkistettaessa olisi hyvä arvioida myös oikaisuvaatimuksen soveltuvuutta päätöksiin, joissa se ei vielä ole käytössä. Tällainen arviointi tehtiin esitysluonnoksen jatkovalmistelussa niiden lakien osalta, joissa ei nykyisellään säädetä oikaisuvaatimusmenettelystä.

Yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi annetun lain (223/2018) osalta arvioinnissa päädyttiin siihen, että oikaisuvaatimusmenettely on mahdollista ottaa käyttöön, ja lain muutoksenhakua koskevaan 7 §:ään lisättiin säännös oikaisuvaatimuksesta laissa tarkoitettuun työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen muutoksenhaun ensi vaiheena.

Eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annettuun lakiin (278/2016) ei ole pidetty aiheellisena lisätä sääntelyä oikaisuvaatimusmenettelystä. Lakia säädettäessä sen esitöissä (HE 21/2016 vp) on katsottu, että oikaisuvaatimusmenettelyn käyttöönotto ei toisi lisäarvoa asiaan. Toimivaltaisen viranomaisen, joka on joko työ- ja elinkeinoministeriö tai Liikenne- ja viestintävirasto, ratkaisu perustuu pitkälti toisen viranomaisen myöntämään akkreditointitodistukseen. Oikaisuvaatimusmenettelyn voitaisiin arvioida myös pidentävän asian käsittelyn kestoa. Näistä syistä ei pidetä tarkoituksenmukaisena myöskään tässä kohtaa oikaisuvaatimusmenettelyn sisällyttämistä lakiin.

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) osalta oikaisuvaatimusmenettelyä ei pidetä perusteltuna mm. siitä syystä, että kuluttaja-asiamiehellä on lain mukaan neuvotteluvollisuus elinkeinonharjoittajan kanssa (9 §). Tässä menettelyssä elinkeinonharjoittajan näkemykset tulevat huomioituiksi ja mm. mahdollisen kieltopäätöksen muotoilu hioutuu. Hallintopäätösten kohdalla tehdään sikäli perusteelliset selvitykset, että voidaan arvioida, että oikaisuvaatimusmenettely ei juurikaan parantaisi prosessia. Lisäksi tilanteet voivat olla lain 10 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla kiireellisiä siten, että oikaisuvaatimusmenettely ei tästäkään näkökulmasta olisi toimiva ratkaisu. Harkittaessa mahdollisesti oikaisuvaatimusmenettelyn käyttöönottoa kyseisen lain kohdalla tulisi myös arvioida en yhteensopivuus ns. CPC-asetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2017/2394 kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 kumoamisesta) ja sen ns. minimivelvoitteiden kannalta. Näistä syistä ei katsota olevan tarkoituksenmukaista sisällyttää kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 10 §:ään sääntelyä oikaisuvaatimusmenettelystä.

Majoitus- ja ravitsemustoiminnasta annetun lain (308/2006) osalta ei pidetä perusteltuna lisätä lakiin sääntelyä oikaisuvaatimuksesta. Koska oikaisuvaatimusmenettely ei lähtökohtaisestikaan sovellu hyvin hallintopakkoasioihin, sitä lienee syytä arvioida kyseisen lain mukaisista päätöksistä lähinnä 12 §:n 3 momentissa tarkoitettua varoitusta ja sitä mahdollisesti seuraavaa määräaikaista toimintakieltoa koskevien tilanteiden kannalta. Tällaiset tilanteet ovat tietyvästi sikäli harvinaisia sekä elinkeinovapauteen niin merkittävästi puuttuvia, että voidaan arvioida, että näissä tilanteissa tehtäisiin tällaisten hallintopäätösten tueksi perusteelliset selvitykset. Näin ollen myöskään näissä päätöksissä ei arvioida olevan kyse sellaisista tilanteista, joihin oikaisuvaatimusmenettely soveltuisi (tästä esim. Lainkirjoittajan oppaassa jaksossa 12.13.2.).

Vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyuden toteamisesta (920/2005) annetun lain osalta ei myöskään pidetä perusteltuna lisätä lakiin sääntelyä oikaisuvaatimusmenettelystä. Muun muassa oikaisuvaatimusmenettelyn käytön laajentamista käsitelleen hallituksen esityksen (HE 230/2014 vp) mukaan oikaisuvaatimusmenettely ei sovellu esimerkiksi asiaryhmiin, joissa asia selvitetään perusteellisesti jo ensi vaiheen hallintomenettelyssä tai joihin liittyy yleensä vaativaa oikeudellista harkintaa ja joissa on tärkeää saada asia viivytyksettä tuomioistuimen käsiteltäväksi. Vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyuden toteamisesta annetussa laissa tarkoitettua akkreditointipäätökset tekee Suomen kansallinen akkreditointielin, FINAS. Kyseiset päätökset muodostavat oman erityisalansa, jonka osalta Suomessa ainoastaan FINASilla on syvälinen osaaminen akkreditointiin liittyvistä vaatimuksista ja lainsäädännöstä. Päätökset valmistellaan perusteellisesti selvittäen, ja FINASin laatujärjestelmän mukaisesti poikkeavissa tai monimutkaisissa asioissa tehtävissä päätöksissä

esittelijän lisäksi verifioija tarkastaa esitetyn päätöksen ennen varsinaista päätöstä. FINASin tekemistä päätöksistä on tähän mennessä vuosikymmenten kuluessa valitettu hallinto-oikeuteen erittäin harvoin. Näillä perusteilla ei arvioida aiheelliseksi sisällyttää vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annettuun lakiin sääntelyä oikaisuvaatimusmenettelystä.

Lisäksi oikeusministeriö esitti lukuisia lähinnä muotoilullisia tai säädösteknisiä kehittämisehdotuksia esitysluonnokseen. Nämä on jatkovalmistelussa huomioitu mahdollisimman suuressa määrin, ja esitystä on monelta osin niiden johdosta tarkistettu.

Korkein hallinto-oikeus kommentoi lausunnossaan kahden esitysluonnokseen sisältyneen lakiehdotuksen (laki auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä (22/2014) ja laki maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä (588/2017)) osalta sitä, että esitysluonnoksessa markkinaoikeuden päätöksestä voi näissä laeissa, kuten voimassa olevassa sääntelyssäkin, valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valituslupaa. Auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä annetun lain osalta korkein hallinto-oikeus totesi, että sen näkemyksen mukaan markkinaoikeuden päätöksistä valittaminen tulisi säätää valituslupaa edellyttäväksi. Maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetun lain osalta korkein hallinto-oikeus totesi näkemyksensä, että mainitun lain ja muiden esityksessä viitattujen energiamarkkinalainsäädäntöön kuuluvien lakien osalta olisi arvioitava suoran valitusoikeuden säilyttämisen perusteita ja valitusluvanvaraisuuteen siirtymistä korkeimpaan hallinto-oikeuteen valitettaessa.

Auktorisoidusta teollisoikeusasiamiehistä annetun lain osalta jatkovalmistelussa päädyttiin siihen, että asiaa arvioidaan tarkemmin tulevan mm. patenttilainsäädännön uudistamista koskevan säädöshankkeen yhteydessä. Tämän johdosta esitysluonnosta muokattiin siten, että siitä poistettiin auktorisoidusta teollisoikeusasiamiehistä annetun lain muuttamista koskeva lakiehdotus.

Myös maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetun lain osalta jatkovalmistelussa päädyttiin asian selvittämisen jälkeen siihen, että asiaa arvioidaan erikseen myöhemmässä yhteydessä. Näin ollen esitysluonnoksesta poistettiin jatkovalmistelun yhteydessä myös maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetun lain muuttamista koskeva lakiehdotus.

Markkinaoikeus ehdotti lausunnossaan, että oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin (100/2013) tehtäisiin ehdotettujen säädösviittauspäivitysten lisäksi myös eräs toinen, raideliikennelainsäädäntöä koskeva päivitys. Esitystä on tämän mukaisesti tarkistettu.

Patentti- ja rekisterihallitus esitti lausunnossaan harkittavaksi, olisiko samassa yhteydessä mahdollista sisällyttää hallituksen esitykseen myös muutos lakiin patentti- ja rekisterihallituksesta (578/2013) koskien automaattisen ratkaisumenettelyn oikaisuvaatimusta. Jatkovalmistelussa päädyttiin siihen, ettei uuden lakiehdotuksen lisääminen esitykseen ollut tältä osin tarkoituksenmukaista ottaen huomioon mm. lähiaikoina tiettävästi käynnistymässä olevat muut ko. aihealueeseen liittyvät säädöshankkeet.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes totesi lausunnossaan, että hallinnonalan muutoksenhakusäännöksissä voi olla muitakin kuin vain teknisluonteisia päivitystarpeita, ja että mm. sähköturvallisuuslain (1135/2016) muutoksenhakusäännöksiä olisi tarpeen tarkastella myös asiasisällöllisesti, sähköturvallisuustutkintoja koskevaan muutoksenhakuun liittyen. Tämä huomautus välitettiin tiedoksi kyseisen sääntelyn valmistelusta vastaavalle taholle työ- ja elinkeinoministeriössä, tulevilla säädöshankkeilla huomioon ottamista varten.

6 Säännöskohtaiset perustelut

6.1 Laki yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi

7 §. Muutoksenhaku. Pykälä muutettaisiin kokonaan siten, että sen 1 momentissa säädettäisiin oikaisuvaatimuksesta muutoksenhaun ensi vaiheena työ- ja elinkeinoministeriön lain nojalla tekemään päätökseen. Oikaisuvaatimusmenettely ei ole aiemmin ollut käytössä kyseisessä laissa. Oikeusministeriö on todennut, että tarkoituksena olisi, että oikaisuvaatimusmenettely olisi käytössä mahdollisimman laajasti. Nyt kyseessä olevan lain mukaisia päätöksiä tehdään sangen rajallisessa määrin, ja tietävästi hakijalle kielteisiä päätöksiä hyvin harvoin. Oikaisuvaatimusmenettelyn käyttöön ottamisella muutoksenhaun ensi vaiheena ei siis arvioida olevan olennaisia vaikutuksia esimerkiksi laissa tarkoitetuille toimijoille aiheutuvan hallinnollisen taakan näkökulmasta.

Pykälässä aiemmin ollut ns. yleisviittaus muutoksenhausta *siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään* muutettaisiin uudessa 2 momentissa viittaukseksi muutoksenhausta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisesti.

Voimassa olevassa laissa ei ole erillistä säännöstä siitä, tarvitaanko hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamiseen valituslupa. Kumotun hallintolainkäyttölain mukaisesti tämä merkitsi ennen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain voimaantuloa lähtökohtaisesti suoraa valitusoikeutta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain lähtökohta on kuitenkin se, että hallinto-oikeuden päätöksestä valittaminen korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää pääsääntöisesti valituslupaa. Näin ollen pelkkä viittaus muutoksenhakuun oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisesti merkitsee korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamisen osalta valituslupasääntelyä. Nyt ehdotetulla muutoksella ei kuitenkaan arvioida olevan tosiasiallisia vaikutuksia, sillä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 127 §:n mukaan muualla lainsäädännössä olevalla viittauksella hallintolainkäyttölakiin tai sitä edeltäneeseen lakiin tarkoitetaan uuden lain voimaan tultua viittausta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Näin ollen myös kyseessä olevan lain kohdalla on jo nykyisellään 1.1.2020 alkaen soveltunut oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukainen valituslupasääntely.

6.2 Laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä

18 §. Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen. Pykälän rakennetta muutettaisiin. Sisällöllisiä muutoksia ei esitetä. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin muiden kuin lain 16 ja 17 §:ssä tarkoitettujen aluehallintoviraston päätösten osalta hallintolaissa (434/2003) säädettyyn oikaisuvaatimusmenettelyyn, ja 2 momentissa viitattaisiin siihen, mitä muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Lisäksi pykälän 3 momentti, jossa säädetään valitusluvasta, kumottaisiin tarpeettomana.

6.3 Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajista

27 §. Muutoksenhaku. Pykälän rakennetta muutettaisiin. Sisällöllisiä muutoksia ei esitetä. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin muiden kuin lain 17, 22 ja 23 §:ssä tarkoitettujen Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätösten osalta hallintolaissa (434/2003) säädettyyn oikaisuvaatimusmenettelyyn, ja 2 momentissa viitattaisiin siihen, mitä muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Lisäksi pykälän 3 momentti, jossa säädetään valitusluvasta, kumottaisiin tarpeettomana.

6.4 Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyysuojamaksusta

8 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momenttia, jossa säädetään oikaisuvaatimuksesta maksua koskevaan päätökseen, muutettaisiin kielellisesti vastaamaan nykyistä ohjeistusta viittauksen muotoilusta. Pykälän 2 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Lisäksi pykälän 3 momentti, jossa säädetään valitusluvasta, kumottaisiin tarpeettomana.

6.5 Laki eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista

17 §. Muutoksenhaku. Pykälän viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Lisäksi pykälän jälkimmäisen virkkeen viittaus korkeimman hallinto-oikeuden myöntämään valituslupaan poistettaisiin tarpeettomana.

6.6 Laki suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta

8 §. Siirtymäsäännökset. Pykälän 4 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Lisäksi viittaus korkeimman hallinto-oikeuden myöntämään valituslupaan poistettaisiin tarpeettomana. Muilta osin momenttiin ei tehtäisi muutoksia.

6.7 Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta

16 §. Muutoksenhaku. Pykälän 2 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Lisäksi viittaus korkeimman hallinto-oikeuden myöntämään valituslupaan poistettaisiin tarpeettomana.

16 c §. Kuluttajaneuvontapalvelujen ostaminen. Pykälän 3 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

6.8 Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa

7 §. Muutoksenhaku ja täytäntöönpano. Pykälän 1 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Lisäksi viittaus korkeimman hallinto-oikeuden myöntämään valituslupaan poistettaisiin tarpeettomana.

6.9 Siviilipalveluslaki

Siviilipalveluslakiin ei ehdoteta tehtävän sisällöllisiä muutoksia. Lain muutoksenhakua koskeviin 96–99 §:iin tehtäisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetusta laista johtuvat päivitykset sekä poistettaisiin tarpeettomat, toistoa sisältävät kohdat, mutta muilta osin sääntelyä ei ehdoteta muutettavan. Näin ollen esimerkiksi 96, 97 ja 98 §:ssä säädetyt ajat, joiden kuluessa valitus on tehtävä, säilyisivät ennallaan.

96 §. Muutoksenhaku siviilipalveluskeskuksen päätökseen. Pykälä muutettaisiin kokonaan, sillä sen kaikkiin momentteihin joko tehtäisiin muutoksia tai niitä kumottaisiin. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos nykyisen lainvalmisteluohjeistuksen mukaisesti. Voimassa olevan pykälän 2 momentti, jossa viitataan oikaisuvaatimuksesta annetusta päätöksestä valittamisen osalta hallintolainkäyttölakiin, kumottaisiin 99 §:n kanssa päällekkäisenä ja siten tarpeettomana. Voimassa olevan pykälän 3 ja 4 momenteista

poistettaisiin viittaukset hallintolainkäyttölakiin 99 §:n kanssa päällekkäisinä. Tämän johdosta 96 §:ssä ei enää säädettäisi muutoksenhausta siviilipalveluspaikan päätökseen, vaan tähän soveltuisi 99 §:n mukaisesti oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain sääntely. Voimassa olevan pykälän 5 momentti, jossa säädetään valitusluvasta korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamisen edellytyksenä, kumottaisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain kanssa päällekkäisenä ja siten tarpeettomana. Pykälään tehtävien muutosten johdosta myös pykälän otsikko muutettaisiin.

97 §. *Muutoksenhaku kurinpitorangaistukseen.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus hallintolainkäyttölakiin 99 §:ssä säädettävän kanssa päällekkäisenä. Pykälän 3 momentti, jossa säädetään valitusluvasta korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamisen edellytyksenä, kumottaisiin tarpeettomana.

98 §. *Muutoksenhaku asevelvollisten vakaumuksentutkintalautakunnan päätökseen.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain kanssa päällekkäinen sääntely valitusasiakirjojen toimittamisesta hallinto-oikeudelle. Pykälän 3 momentti, jossa säädetään valitusluvasta korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamisen edellytyksenä, kumottaisiin tarpeettomana.

99 §. *Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain soveltaminen.* Pykälässä oleva viittaus hallintolainkäyttölain soveltamiseen muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain soveltamiseen. Myös pykälän otsikko muutettaisiin tätä vastaavasti.

6.10 Laki majoitus- ja ravitsemistoiminnasta

14 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Lisäksi viittaus korkeimman hallinto-oikeuden myöntämään valituslupaun poistettaisiin tarpeettomana.

6.11 Laki vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta

10 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Lisäksi viittaus korkeimman hallinto-oikeuden myöntämään valituslupaun poistettaisiin tarpeettomana.

6.12 Kauppakamarilaki

7 §. *Ilmoitukset rekisteriin.* Pykälän 3 momentissa oleva viittaus kauppa- ja teollisuusministeriöön päivitetäisiin viittaukseksi työ- ja elinkeinoministeriöön.

8 §. *Kirjanpito ja tilintarkastus.* Pykälän 1 momentissa olevan viittauksen osalta korjattaisiin kirjanpitolain (1336/1997) säädösnumero, minkä lisäksi momenttiin tehtäisiin kielellistä korjausta.

Pykälän 3 momentin osalta momentista poistettaisiin vaatimus, jonka mukaan tilintarkastajien on oltava Keskuskauppakamarin tai kauppakamarin hyväksymiä tilintarkastajia. Tilintarkastuslain (1141/2015) voimaantulon myötä tilintarkastusvalvonta ja tilintarkastajien hyväksyminen siirtyi Patentti- ja rekisterihallitukselle vuoden 2016 alusta. Tilintarkastuslain 1 luvun 2 §:n 1 kohdan nojalla tilintarkastajalla tarkoitetaan hyväksyttyä tilintarkastajaa, jolloin sen mainitseminen on tarpeetonta. Lisäksi momentissa olevaan viittaukseen lisättäisiin

tilintarkastuslain (1141/2015) säädösnumero, ja momentin tekstiin tehtäisiin pientä kielellistä korjausta.

10 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momenttiin, jossa säädetään oikaisuvaatimuksesta, tehtäisiin kielellinen muutos vastaamaan nykyistä muotoiluohjeistusta. Pykälän 2 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Lisäksi viittaus korkeimman hallinto-oikeuden myöntämään valituslupaan poistettaisiin tarpeettomana.

6.13 Laki jalometallituotteista

16 §. Muutoksenhaku tarkastuslaitoksen päätökseen. Pykälän 1 momenttiin, jossa säädetään oikaisuvaatimuksesta, tehtäisiin kielellinen muutos nykyistä muotoiluohjeistusta vastaavasti. Pykälän 2 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Lisäksi momentissa oleva viittaus korkeimman hallinto-oikeuden myöntämään valituslupaan poistettaisiin tarpeettomana.

16 a §. Muutoksenhaku ministeriön ja valvontaviranomaisen päätökseen. Pykälän 1 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Lisäksi viittaus korkeimman hallinto-oikeuden myöntämään valituslupaan poistettaisiin tarpeettomana. Muilta osin momenttiin ei tehtäisi muutoksia.

6.14 Laki kiinteistönvälitysluotteista ja vuokrahuoneiston välitysluotteista

15 §. Muutoksenhaku välittäjäkoelautakunnan päätökseen. Pykälän 1 momenttiin, jossa säädetään oikaisuvaatimuksesta, tehtäisiin kielellinen muutos vastaamaan nykyistä ohjeistusta viittauksen muotoilusta. Pykälän 2 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Pykälän 3 momentin viittaus korkeimman hallinto-oikeuden myöntämään valituslupaan kumottaisiin tarpeettomana.

21 §. Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen. Pykälän rakennetta muutettaisiin siten, että 1 momentissa säädettäisiin oikaisuvaatimuksen tekemisestä muuhun aluehallintoviraston päätökseen kuin 18 ja 19 §:n nojalla tekemään päätökseen, ja 2 momentissa viitattaisiin muutoksenhaun osalta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Pykälän 3 momentin viittaus korkeimman hallinto-oikeuden myöntämään valituslupaan kumottaisiin tarpeettomana. Sisällöllistä muutosta ei ehdoteta.

6.15 Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta

8 f §. Muutoksenhaku. Pykälä jaettaisiin kahteen momenttiin. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin maininta siitä, että oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Pykälästä myös poistettaisiin hallintolain mainitun sääntelyn päällekkäiset maininnat siitä, että oikaisuvaatimus tehdään 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ja että se tehdään päätöksen tehneelle viranomaiselle. Lisäksi pykälän viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin 2 momentissa viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

Lisäksi pykälään tehtäisiin pieniä kielellisiä muutoksia.

Pykälän ensimmäinen virke, jossa säädetään valituskiellosta, poistettaisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain sääntelyn vuoksi tarpeettomana.

Voimassa olevassa laissa ei ole erillistä säännöstä siitä, tarvitaanko hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamiseen valituslupa. Kumotun hallintolainkäyttölain mukaisesti tämä merkitsi ennen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain voimaantuloa lähtökohtaisesti suoraa valitusoikeutta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain lähtökohta on kuitenkin se, että hallinto-oikeuden päätöksestä valittaminen korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää pääsääntöisesti valituslupaa. Näin ollen pelkkä viittaus muutoksenhakuun oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisesti merkitsee korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamisen osalta valituslupasääntelyä. Nyt ehdotetulla muutoksella ei kuitenkaan arvioida olevan tosiasiallisia vaikutuksia, sillä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 127 §:n mukaan muualla lainsäädännössä olevalla viittauksella hallintolainkäyttölakiin tai sitä edeltäneeseen lakiin tarkoitetaan uuden lain voimaan tultua viittausta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Näin ollen myös kyseessä olevan lain kohdalla on jo nykyisellään 1.1.2020 alkaen soveltunut oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukainen valituslupasääntely.

6.16 Laki tuulivoiman kompensatioalueista

11 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momenttiin, jossa säädetään oikaisuvaatimuksesta, tehtäisiin kielellinen muutos vastaamaan nykyistä ohjeistusta muotoilusta. Pykälän 2 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Lisäksi pykälän 3 viittaus korkeimman hallinto-oikeuden myöntämään valituslupaan kumottaisiin tarpeettomana.

6.17 Laki sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista

10 §. Oikaisuvaatimus. Pykälään lisättäisiin viittaus hallintolakiin (434/2003), minkä lisäksi pykälään tehtäisiin pientä kielellistä päivitystä. Sisällöllistä muutosta ei ehdoteta.

11 §. Muutoksenhaku. Pykälä ehdotetaan muutettavan kokonaan. Pykälän 1 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Lisäksi pykälän 2 momentin viittaus korkeimman hallinto-oikeuden myöntämään valituslupaan kumottaisiin tarpeettomana.

6.18 Laki uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta

55 §. Muutoksenhaku Energiaviraston päätökseen. Pykälän 1 momenttiin, jossa säädetään oikaisuvaatimuksesta, tehtäisiin kielellinen muutos nykyistä muotoiluohjeistusta vastaavasti. Pykälän 2 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Lisäksi 2 momentin viittaus korkeimman hallinto-oikeuden myöntämään valituslupaan poistettaisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain kanssa päällekkäisenä. Muutoin pykälää ei ehdoteta muutettavan.

56 §. Muutoksenhaku todentajan päätökseen. Pykälän 1 momentista poistettaisiin tarpeettomat maininnat siitä, ettei todentajan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sekä siitä missä määräajassa oikaisua tulee vaatia. Lisäksi momenttiin lisättäisiin informatiivinen viittaus hallintolakiin.

Pykälän 2 momentin viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Voimassa olevassa 56 :ssä ei ole erillistä säännöstä siitä, tarvitaanko hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamiseen valituslupa. Kumotun hallintolainkäyttölain mukaisesti tämä merkitsi ennen

oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain voimaantuloa lähtökohtaisesti suoraa valitusoikeutta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain lähtökohta on kuitenkin se, että hallinto-oikeuden päätöksestä valittaminen korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää pääsääntöisesti valituslupaa. Näin ollen pelkkä viittaus muutoksenhakuun oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisesti merkitsee korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamisen osalta valituslupasääntelyä. Nyt ehdotetulla muutoksella ei kuitenkaan arvioida olevan tosiasiallisia vaikutuksia, sillä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 127 §:n mukaan muualla lainsäädännössä olevalla viittauksella hallintolainkäyttölakiin tai sitä edeltäneeseen lakiin tarkoitetaan uuden lain voimaan tultua viittausta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Näin ollen myös kyseessä olevan lain kohdalla on jo nykyisellään 1.1.2020 alkaen soveltunut oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukainen valituslupasääntely.

6.19 Laki Kioton mekanismien käytöstä

4 §. *Kioton mekanismeihin osallistumisesta päättäminen.* Pykälän 2 momenttiin päivitetäisiin suomenkieliseen sanamuotoon ulkoministeriön nimi sen nykyiseen muotoon. Lisäksi 2 momentin ruotsinkieliseen sanamuotoon tehtäisiin pientä kielellistä korjausta.

12 §. *Muutoksenhaku todentajan lausuntoon.* Pykälä muutettaisiin kokonaan. Pykälän 1 momentista poistettaisiin tarpeeton maininta oikaisuvaatimusohjeista. Lisäksi momenttiin lisättäisiin viittaus hallintolakiin oikaisuvaatimuksen osalta. Pykälän 2 momentti, jossa on viitattu hallintolainkäyttölakiin, poistettaisiin tarpeettomana.

31 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän viittaus hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

Voimassa olevassa laissa ei ole erillisiä säännöksiä siitä, tarvitaanko hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamiseen valituslupa. Kumotun hallintolainkäyttölain mukaisesti tämä merkitsi ennen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain voimaantuloa lähtökohtaisesti suoraa valitusoikeutta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain lähtökohta on kuitenkin se, että hallinto-oikeuden päätöksestä valittaminen korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää pääsääntöisesti valituslupaa. Näin ollen pelkkä viittaus muutoksenhakuun oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisesti merkitsee korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamisen osalta valituslupasääntelyä. Nyt ehdotetuilla muutoksilla ei kuitenkaan arvioida olevan tosiasiallisia vaikutuksia, sillä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 127 §:n mukaan muualla lainsäädännössä olevalla viittauksella hallintolainkäyttölakiin tai sitä edeltäneeseen lakiin tarkoitetaan uuden lain voimaan tultua viittausta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Näin ollen myös kyseessä olevan lain kohdalla on jo nykyisellään 1.1.2020 alkaen soveltunut oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukainen valituslupasääntely.

6.20 Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa

1 luku Yleiset säännökset

2 §. *Kilpailu- ja valvonta-asiat.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavan siten, että viittaus vuoden 2000 maakaasumarkkinalakiin päivitetäisiin viittaukseksi vuoden 2017 maakaasumarkkinalakiin. Vastaava päivitys tehtäisiin myös pykälän 1 momentin 4 kohtaan, jossa viitattaisiin kumotun rautatielain (304/2011) sijaan raideliikennelakiin (1302/2018).

Lisäksi pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättävän uusi 3 c kohta, jossa säädettäisiin, että markkinaoikeus käsittelee kilpailu- ja valvonta-asioina myös maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa (588/2017) säädetyt asiat. Ehdotettu lisäys on luonteeltaan voimassa olevaa oikeustilaa selkeyttävä. Maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetun lain 16 §:ssä muutoksenhaku Energiaviraston päätökseen on ohjattu markkinaoikeuteen.

7 Ahvenanmaa

Esityksen valmistelun yhteydessä on selvitetty muutettavaksi ehdotettujen säädösten osalta lainsäädäntötoimivallan jakautumista maakunnan ja valtakunnan välillä Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaisesti. Yhteistyössä maakunnan hallituksen kanssa muodostuneen käsityksen mukaan lakiehdotusten 1, 4, 10, 14, 17 ja 18 osalta sääntely kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan, kun taas lakiehdotusten 2, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16 ja 19 osalta valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Lakiehdotusten 3 ja 6 osalta lainsäädäntövalta kuuluu ilmeisesti osin maakunnalle ja osin valtakunnalle. Koska ehdotetuilla muutoksilla ei kuitenkaan ole tarkoitus varsinaisesti muuttaa oikeustilaa nykyisestä eikä muutoksilla kaikkien arvioida olevan olennaisia vaikutuksia, ehdotettujen muutosten voidaan arvioida olevan luonteeltaan hyvin pitkälti teknisiä. Valmistelussa on tehty yhteistyötä maakunnan hallituksen kanssa, ja asian arvioinnissa on päädytty siihen, ettei asiassa ole tarvetta pyytää lausuntoa maakunnalta.

8 Voimaantulo

Lakien ehdotetaan tulevan voimaan 1.7.2024. Koska ehdotetut muutokset eivät merkitse sellaista sisällöllistä muutosta sääntelyyn, jolla olisi merkittäviä käytännön vaikutuksia, ehdotettujen lakimuutosten soveltamisen osalta ei arvioida tarvittavan siirtymäaikaa.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksellä on yhteys perustuslain (731/1999) 21 §:ssä oikeusturvasta säädettyyn. Sen mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Vaikka nyt käsillä oleva esitys onkin luonteeltaan lähinnä sääntelyn selkeyttämistä ja ajantasaistamista, tämän voidaan osaltaan katsoa edistävän oikeusturvan toteutumista. Esityksessä ehdotettu sääntely on hyvin pitkälti linjassa yleislaissa eli oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetyn kanssa.

Edellä mainituilla perusteilla katsotaan, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi annetun lain (223/2018) 7 § seuraavasti:

7 §

Muutoksenhaku

Työ- ja elinkeinoministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018) 18 §:n 3 momentti sekä
muutetaan 18 §:n 1 ja 2 momentti seuraavasti:

18 §

Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen

Aluehallintoviraston muuhun kuin 16 ja 17 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Muutoksenhaussa uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista koskevaan päätökseen sovelletaan kuitenkin, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain (921/2017) 27 §:n 3 momentti
sekä

muutetaan 27 §:n 1 ja 2 momentti seuraavasti:

27 §

Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston muuhun kuin 17, 22 ja 23 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja
maksukyvyttömyyssuojamaksusta annetun lain (922/2017) 8 § seuraavasti:

8 §

Muutoksenhaku

Maksua koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain (278/2016) 17 § seuraavasti:

17 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

**suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta
annetun lain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden
varalta annetun lain (209/2015) 8 §:n 4 momentti seuraavasti:

8 §

Siirtymäsäännökset

Edellä 2 momentissa tarkoitettu hakemuksesta annettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 16 ja 16 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 16 §:n 2 momentti ja 16 c §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 16 §:n 2 momentti laissa 1018/2015 ja 16 c §:n 3 momentti laissa 1080/2018, seuraavasti:

16 §

Muutoksenhaku

Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, jollei muualla laissa toisin säädetä, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

16 c §

Kuluttajaneuvontapalvelujen ostaminen

Sopimusta koskeva riita-asia käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa. Menettelystä hallintoriita-asiassa säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 7 §:n 1 momentti seuraavasti:

7 §

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

Valvontaviranomaisen laiminlyöntimaksua koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

siviilipalveluslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan siviilipalveluslain (1446/2007) 97 §:n 3 momentti ja 98 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 97 §:n 3 momentti laissa 579/2019, sekä
muutetaan 96 §, 97 §:n 1 momentti, 98 §:n 2 momentti ja 99 §, sellaisina kuin niistä ovat 96 § ja 97 §:n 1 momentti laissa 579/2019, seuraavasti:

96 §

Muutoksenhaku siviilipalveluskeskuksen päätökseen

Siviilipalveluskeskuksen päätökseen, joka koskee palveluskelpoisuutta, siviilipalvelukseen määräämistä, täydennyspalvelukseen määräämistä, lykkäystä, siviilipalvelupaikan määräämistä, palveluksesta vapauttamista tai täydennyspalveluksesta vapauttamista saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Siviilipalvelukseen määräämistä, täydennyspalvelukseen määräämistä, lykkäystä, siviilipalvelupaikan määräämistä, palveluksesta vapauttamista tai täydennyspalveluksesta vapauttamista koskeva oikaisuvaatimus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa.

Valitus siviilipalveluskeskuksen siviilipalvelupaikan siirtoa koskevasta päätöksestä on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta. Valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Kotiuttamista koskeva valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

97 §

Muutoksenhaku kurinpitörangaistukseen

Valitus siviilipalvelusvelvolliselle määrättyä kurinpitörangaistusta koskevasta päätöksestä on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta.

98 §

Muutoksenhaku asevelvollisten vakaumuksentutkintalautakunnan päätökseen

Hallinto-oikeuden on käsiteltävä valitus kiireellisenä. Valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, ellei hallinto-oikeus toisin määrää.

99 §

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain soveltaminen

Siltä osin kuin 95–98 §:ssä ei toisin säädetä, muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 14 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1103/2017, seuraavasti:

14 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Muutoksenhausta uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen säädetään uhkasakkolaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyuden toteamisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyuden toteamisesta annetun lain (920/2005) 10 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 75/2017, seuraavasti:

10 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

kauppakamarilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kauppakamarilain (878/2002) 7 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 ja 3 momentti sekä 10 §, sellaisena kuin niistä on 10 § laissa 66/2017, seuraavasti:

7 §

Ilmoitukset rekisteriin

Jos työ- ja elinkeinoministeriö peruuttaa kauppakamarin perustamisluvan, ministeriö tekee ilmoituksen peruuttamisesta Patentti- ja rekisterihallitukselle, jonka on poistettava yhdistysrekisteristä merkintä yhdistyksen toimimisesta kauppakamarina. Yhdistyksen on kolmen kuukauden kuluessa merkinnän poistamisesta tehtävä ilmoitus nimensä ja sääntöjensä muuttamisesta Patentti- ja rekisterihallitukselle, jonka on käsiteltävä muutosilmoitus kiireellisenä.

8 §

Kirjanpito ja tilintarkastus

Kauppakamariin ja Keskuskauppakamariin sovelletaan, mitä kirjanpitolaissa (1336/1997) säädetään kirjanpitovelvollisista.

Kauppakamarilla ja Keskuskauppakamarilla on oltava vähintään kaksi tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa. Muutoin Kauppakamarin ja Keskuskauppakamarin tilintarkastukseen sovelletaan, mitä tilintarkastuslaissa (1141/2015) säädetään.

10 §

Muutoksenhaku

Työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen 3 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

jalometallituotteista annetun lain 16 ja 16 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan jalometallituotteista annetun lain (1029/2000) 16 §:n 1 ja 2 momentti ja 16 a §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 65/2017, seuraavasti:

16 §

Muutoksenhaku tarkastuslaitoksen päätökseen

Tarkastuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

---

16 a §

Muutoksenhaku ministeriön ja valvontaviranomaisen päätökseen

Muutoksenhausta ministeriön ja valvontaviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Muutoksenhausta uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen sekä keskeyttämisuhan asettamiseen ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen säädetään uhkasakkolaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain 15 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain (1075/2000) 21 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 67/2017, ja
muutetaan 15 § sekä 21 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 15 § ja 21 §:n 1 momentti laissa 1010/2015 sekä 21 §:n 2 momentti laissa 67/2017, seuraavasti:

15 §

Muutoksenhaku välittäjäkoelautakunnan päätökseen

Välittäjäkoetta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

21 §

Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen

Aluehallintoviraston muuhun kuin 18 ja 19 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Muutoksenhausta uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista koskevaan päätökseen säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

15.

Laki

valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain 8 f §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain (445/1998) 8 f §, sellaisena kuin se on laissa 1225/2010, seuraavasti:

8 f §

Muutoksenhaku

Työ- ja elinkeinoministeriön 8 e §:n nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain (490/2013) 11 § seuraavasti:

11 §

Muutoksenhaku

Tuulivoimamaksun erän suuruutta koskevaan 6 §:ssä tarkoitettuun päätökseen ja palautuksen määrää koskevaan 7 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain (950/2012) 10 ja 11 § seuraavasti:

10 §

Oikaisuvaatimus

Sähkö- ja maakaasuverkkomaksua koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimus on tehtävä maksun määräämistä koskevassa asiassa kolmen vuoden kuluessa maksun määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta, kuitenkin viimeistään 60 päivän kuluttua päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimukseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

11 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki

uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 55 ja 56 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain (1396/2010) 55 §:n 1 ja 2 momentti ja 56 §, sellaisina kuin niistä ovat 55 §:n 1 momentti laissa 441/2018 ja 2 momentti laissa 434/2014, seuraavasti:

55 §

Muutoksenhaku Energiaviraston päätökseen

Energiaviraston 15, 17 ja 17 b §:ssä, 18 §:n 2 momentissa sekä 28, 32, 33, 35–37, 39 ja 54 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Energiaviraston 17 c §:ssä, 17 d §:n 2 momentissa, 18 §:n 3 momentissa, 19 ja 21 §:ssä, 42 §:n 1 momentissa sekä 49 ja 51 §:ssä tarkoitettuun päätökseen sekä päätökseen, jolla Energiavirasto on päättänyt olla antamatta 17 §:ssä tarkoitettua ennakkotiedon tai 17 b §:ssä tarkoitettua kiintiöpäätöksen, ei saa hakea muutosta valittamalla. Muutoin muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

---

56 §

Muutoksenhaku todentajan päätökseen

Todentajan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Muutoksenhausta todentajan oikaisuvaatimusmenettelyssä antamaan päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

19.

Laki

Kioton mekanismien käytöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kioton mekanismien käytöstä annetun lain (109/2007) 4 §:n 2 momentti sekä 12 ja 31 § seuraavasti:

4 §

Kioton mekanismeihin osallistumisesta päättäminen

Suomen valtion nimissä annettavasta hankkeen hyväksynnästä puhtaan kehityksen mekanismin hankkeeksi päättää ulkoministeriö. Ulkoministeriö myös päättää Suomen valtion nimissä annettavasta valtuutuksesta osallistua tällaiseen hankkeeseen tai hankkeen valmisteluun.

12 §

Oikaisuvaatimus todentajan lausuntoon

Todentajan lausuntoon saa vaatia oikaisua 14 päivän kuluessa lausunnon tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimukseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

31 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

20.

Laki

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta sekä
lisätään 1 luvun 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 594/2013, 23/2014, 1095/2017 ja 501/2023, uusi 3 c kohta seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Kilpailu- ja valvonta-asiat

Markkinaoikeus käsittelee *kilpailu- ja valvonta-asioina* asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

-----
3) maakaasumarkkinalaissa (587/2017);
-----

3 c) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa (588/2017);
4) raideliikennelaissa (1302/2018);

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Helsingissä 11.4.2024

Pääministeri

Petteri Orpo

Työministeri Arto Satonen

1.

Laki

yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi annetun lain (223/2018) 7 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Työ- ja elinkeinoministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Työ- ja elinkeinoministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaisissa (434/2003).
Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

_____

2.

Laki

perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018) 18 §:n 3 momentti sekä
muutetaan 18 §:n 1 ja 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen

Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen

Aluehallintoviraston päätökseen 16 ja 17 §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Aluehallintoviraston muuhun kuin 16 ja 17 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolainkäyttölaissa (434/2003).

Muuhun aluehallintoviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolainkäyttölaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoksenhausta uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Muutoksenhausta uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista koskevaan päätökseen sovelletaan kuitenkin, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

kumotaan

Tässä laissa tarkoitettua päätöstä rekisteristä poistamisesta ja määräaikaisesta toimintakiellosta on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

_____

3.

Laki

matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain (921/2017) 27 §:n 3 momentti
sekä
muutetaan 27 §:n 1 ja 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

27 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Edellä 17, 22 ja 23 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muuhun Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätöksiin saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston 4, 9 ja 17 §:n nojalla antamaa päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston muuhun kuin 17, 22 ja 23 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

kumotaan

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

4.

Laki

matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta annetun lain (922/2017) 8 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Maksua koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Maksua koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

_____

5.

Laki

eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain (278/2016) 17 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

17 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

_____

6.

Laki

suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta annetun lain (209/2015) 8 §:n 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Siirtymäsäännökset

Siirtymäsäännökset

Edellä 2 momentissa tarkoitetusta hakemuksesta annettuun päätökseen saa vaatia oikaisua työsuojeluviranomaiselta. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa (434/2003). Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Edellä 2 momentissa tarkoitetusta hakemuksesta annettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

7.

Laki

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 16 ja 16 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 16 §:n 2 momentti ja 16 c §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 16 §:n 2 momentti laissa 1018/2015 ja 16 c §:n 3 momentti laissa 1080/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Muuhun tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen saa, jollei muualla laissa toisin säädetä, hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, jollei muualla laissa toisin säädetä, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

16 c §

16 c §

Kuluttajaneuvontapalvelujen ostaminen

Kuluttajaneuvontapalvelujen ostaminen

Sopimusta koskeva riita-asia käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Sopimusta koskeva riita-asia käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa. Menettelystä hallintoriita-asiassa säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

8.

Laki

kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 7 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

Valvontaviranomaisen laiminlyöntimaksua koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua valvontaviranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valvontaviranomaisen laiminlyöntimaksua koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

9.

Laki

siviilipalveluslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan siviilipalveluslain (1446/2007) 97 §:n 3 momentti ja 98 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 97 §:n 3 momentti laissa 579/2019, sekä muutetaan 96 §, 97 §:n 1 momentti, 98 §:n 2 momentti ja 99 §, sellaisina kuin niistä ovat 96 § ja 97 §:n 1 momentti laissa 579/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

96 §

96 §

Muutoksenhaku siviilipalveluskeskuksen ja siviilipalveluspaikan päätökseen

Muutoksenhaku siviilipalveluskeskuksen päätökseen

Siviilipalveluskeskuksen päätökseen, joka koskee palveluskelpoisuutta, siviilipalvelukseen määräämistä, täydennyspalvelukseen määräämistä, lykkäystä, siviilipalveluspaikan määräämistä, palveluksesta vapauttamista tai

Siviilipalveluskeskuksen päätökseen, joka koskee palveluskelpoisuutta, siviilipalvelukseen määräämistä, täydennyspalvelukseen määräämistä, lykkäystä, siviilipalveluspaikan määräämistä, palveluksesta vapauttamista tai

täydennyspalveluksesta vapauttamista saa vaatia oikaisua siviilipalveluskeskukselta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Siviilipalvelukseen määräämistä, täydennyspalvelukseen määräämistä, lykkäystä, siviilipalveluspaikan määräämistä, palveluksesta vapauttamista tai täydennyspalveluksesta vapauttamista koskeva oikaisuvaatimus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Siviilipalveluskeskuksen siviilipalveluspaikan siirtoa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, siviilipalveluskeskuksen antamaan muuhun kuin 1 ja 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen ja siviilipalveluspaikan antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Kotiuttamista koskeva valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

97 §

Muutoksenhaku kurinpitörangaistukseen

Siviilipalvelusvelvollinen, jolle on määrätty kurinpitörangaistus, saa hakea muutosta rangaistuksen määräämistä koskevaan päätökseen valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Kurinpitörangaistus voidaan panna täytäntöön välittömästi siviilipalveluskeskuksen päätöksen antamisen

täydennyspalveluksesta vapauttamista saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Siviilipalvelukseen määräämistä, täydennyspalvelukseen määräämistä, lykkäystä, siviilipalveluspaikan määräämistä, palveluksesta vapauttamista tai täydennyspalveluksesta vapauttamista koskeva oikaisuvaatimus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa.

Valitus siviilipalveluskeskuksen siviilipalveluspaikan siirtoa koskevasta päätöksestä on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta. Valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Kotiuttamista koskeva valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

97 §

Muutoksenhaku kurinpitörangaistukseen

Valitus siviilipalvelusvelvolliselle määrättyä kurinpitörangaistusta koskevasta päätöksestä on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jälkeen, jollei kurinpitorangaistuksen täytäntöönpano siviilipalvelusvelvollisen jäljellä olevan palvelusajan kuluessa muutoin ole mahdollista.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

kumotaan

98 §

98 §

Muutoksenhaku asevelvollisten vakaumuksentutkintalautakunnan päätökseen

Muutoksenhaku asevelvollisten vakaumuksentutkintalautakunnan päätökseen

Vakaumuksentutkintalautakunnan siviilipalvelukseen hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu hakijalle tiedoksi.

Päätökseen liittyvät asiakirjat on toimitettava valitusajan kuluessa hallinto-oikeudelle. Hallinto-oikeuden on käsiteltävä valitus kiireellisenä. Valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, ellei hallinto-oikeus toisin määrää.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

—————
Hallinto-oikeuden on käsiteltävä valitus kiireellisenä. Valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, ellei hallinto-oikeus toisin määrää.

kumotaan

99 §

99 §

Hallintolainkäyttölain soveltaminen

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain soveltaminen

Sen lisäksi, mitä 95–98 §:ssä säädetään, muutoksenhakuun sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/1996).

Siltä osin kuin 95–98 §:ssä ei toisin säädetä, muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
—————

10.

Laki

majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 14 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1103/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhausta uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen säädetään uhkasakkolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Muutoksenhausta uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen säädetään uhkasakkolaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

11.

Laki

vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyuden toteamisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyuden toteamisesta annetun lain (920/2005) 10 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 75/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Akkreditointiyksikön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

12.

Laki

kauppakamarilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kauppakamarilain (878/2002) 7 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 ja 3 momentti sekä 10 §, sellaisena kuin niistä on 10 § laissa 66/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Ilmoitukset rekisteriin

Ilmoitukset rekisteriin

Jos kauppa- ja teollisuusministeriö peruuttaa kauppakamarin perustamisluvan, ministeriö tekee ilmoituksen peruuttamisesta Patentti- ja rekisterihallitukselle, jonka on poistettava yhdistysrekisteristä merkintä yhdistyksen toimimisesta kauppakamarina. Yhdistyksen on kolmen kuukauden kuluessa merkinnän poistamisesta tehtävä ilmoitus nimensä ja sääntöjensä muuttamisesta Patentti- ja rekisterihallitukselle, jonka on käsiteltävä muutosilmoitus kiireellisenä.

Jos työ- ja elinkeinoministeriö peruuttaa kauppakamarin perustamisluvan, ministeriö tekee ilmoituksen peruuttamisesta Patentti- ja rekisterihallitukselle, jonka on poistettava yhdistysrekisteristä merkintä yhdistyksen toimimisesta kauppakamarina. Yhdistyksen on kolmen kuukauden kuluessa merkinnän poistamisesta tehtävä ilmoitus nimensä ja sääntöjensä muuttamisesta Patentti- ja rekisterihallitukselle, jonka on käsiteltävä muutosilmoitus kiireellisenä.

8 §

8 §

*Kirjanpito ja tilintarkastus**Kirjanpito ja tilintarkastus*

Kauppakamari ja Keskuskauppakamari ovat kirjanpitovelvollisia. Niiden kirjanpidosta on voimassa, mitä kirjanpitolaissa (1336/1967) säädetään.

Keskuskauppakamarin tilinpäätöksestä on käytävä ilmi, että kiinteistönvälitysluottoista ja vuokrahuoneiston välitysluottoista annetun lain maksuja koskevaa säännöstä on noudatettu.

Kauppakamarilla ja Keskuskauppakamarilla on oltava vähintään kaksi tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa, joiden on oltava Keskuskauppakamarin tai kauppakamarin hyväksymiä tilintarkastajia. Tilintarkastuksesta on muutoin voimassa, mitä tilintarkastuslaissa säädetään.

10 §

Muutoksenhaku

Työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen 3 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Muuhun päätökseen ja oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Kauppakamariin ja Keskuskauppakamariin sovelletaan, mitä kirjanpitolaissa (1336/1997) säädetään kirjanpitovelvollisista.

Kauppakamarilla ja Keskuskauppakamarilla on oltava vähintään kaksi tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa. Muutoin Kauppakamarin ja Keskuskauppakamarin tilintarkastukseen sovelletaan, mitä tilintarkastuslaissa (1141/2015) säädetään.

10 §

Muutoksenhaku

Työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen 3 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

13.

Laki

jalometallituotteista annetun lain 16 ja 16 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan jalometallituotteista annetun lain (1029/2000) 16 §:n 1 ja 2 momentti ja 16 a §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 65/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Muutoksenhaku tarkastuslaitoksen päätökseen *Muutoksenhaku tarkastuslaitoksen päätökseen*

Tarkastuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tarkastuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

16 a §

16 a §

Muutoksenhaku ministeriön ja valvontaviranomaisen päätökseen

Muutoksenhaku ministeriön ja valvontaviranomaisen päätökseen

Ministeriön ja valvontaviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhausta uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen sekä keskeyttämisen asettamiseen ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen säädetään uhkasakkolaissa.

Muutoksenhausta ministeriön ja valvontaviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Muutoksenhausta uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen sekä keskeyttämisen asettamiseen ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen säädetään uhkasakkolaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

14.

Laki

kiinteistönvälityslikkeistä ja vuokrahuoneiston välityslikkeistä annetun lain 15 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kiinteistönvälityslikkeistä ja vuokrahuoneiston välityslikkeistä annetun lain (1075/2000) 21 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 67/2017, ja
muutetaan 15 § sekä 21 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 15 § ja 21 §:n 1 momentti laissa 1010/2015 sekä 21 §:n 2 momentti laissa 67/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

15 §

Muutoksenhaku välittäjäkoelautakunnan päätökseen

Muutoksenhaku välittäjäkoelautakunnan päätökseen

Välittäjäkoetta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Välittäjäkoetta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

21 §

21 §

Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen

Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen

Aluehallintoviraston päätökseen 18 ja 19 §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muuhun aluehallintoviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoksenhausta uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen säädetään uhkasakkolaissa.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Aluehallintoviraston muuhun kuin 18 ja 19 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Muutoksenhausta uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista koskevaan päätökseen säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

kumotaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tässä laissa tarkoitettua päätöstä rekisteristä poistamisesta ja määräaikaisesta toimintakiellosta on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

15.

Laki

valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain 8 f §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain (445/1998) 8 f §, sellaisena kuin se on laissa 1225/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 f §

8 f §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Työ- ja elinkeinoministeriön 8 e §:n nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa siihen tyytymätön asianosainen hakea oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään päätöksen tehneelle viranomaiselle. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Työ- ja elinkeinoministeriön 8 e §:n nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

16.

Laki

tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain (490/2013) 11 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Tuulivoimamaksun erän suuruutta koskevaan 6 §:ssä tarkoitettuun päätökseen ja palautuksen määrää koskevaan 7 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Energiamarkkinavirastolta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tuulivoimamaksun erän suuruutta koskevaan 6 §:ssä tarkoitettuun päätökseen ja palautuksen määrää koskevaan 7 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

_____

17.

Laki

sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain (950/2012) 10 ja 11 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimus

Sähkö- ja maakaasuverkkomaksua koskevaan päätökseen haetaan oikaisua Energiamarkkinavirastolta. Oikaisuvaatimus on esitettävä maksun määräämistä koskevassa asiassa kolmen vuoden kuluessa maksun määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta, kuitenkin viimeistään 60 päivän kuluttua päätöksen tiedoksisaannista.

Sähkö- ja maakaasuverkkomaksua koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimus on tehtävä maksun määräämistä koskevassa asiassa kolmen vuoden kuluessa maksun määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta, kuitenkin viimeistään 60 päivän kuluttua päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimukseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

11 §

11 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Energiamarkkinaviraston oikaisuvaatimuksen johdosta tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

_____

18.

Laki

uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 55 ja 56 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain (1396/2010) 55 §:n 1 ja 2 momentti ja 56 §, sellaisina kuin niistä ovat 55 §:n 1 momentti laissa 441/2018 ja 2 momentti laissa 434/2014, seuraavasti:

*Muutoksenhaku Energiaviraston päätökseen**Muutoksenhaku Energiaviraston päätökseen*

Energiaviraston 15, 17 ja 17 b §:ssä, 18 §:n 2 momentissa sekä 28, 32, 33, 35–37, 39 ja 54 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään.

Energiaviraston 15, 17 ja 17 b §:ssä, 18 §:n 2 momentissa sekä 28, 32, 33, 35–37, 39 ja 54 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ja muuhun tämän lain nojalla annettuun Energiaviraston päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Energiaviraston tämän lain 17 c §:ssä, 17 d §:n 2 momentissa, 18 §:n 3 momentissa, 19 ja 21 §:ssä, 42 §:n 1 momentissa sekä 49 ja 51 §:ssä tarkoitettuun päätökseen sekä päätökseen, jolla Energiavirasto on päättänyt olla antamatta 17 §:ssä tarkoitetun ennakkotiedon tai 17 b §:ssä tarkoitetun kiintiöpäätöksen, ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla. Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee 1 momentissa tarkoitettua Energiaviraston päätöstä, saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Energiaviraston 17 c §:ssä, 17 d §:n 2 momentissa, 18 §:n 3 momentissa, 19 ja 21 §:ssä, 42 §:n 1 momentissa sekä 49 ja 51 §:ssä tarkoitettuun päätökseen sekä päätökseen, jolla Energiavirasto on päättänyt olla antamatta 17 §:ssä tarkoitetun ennakkotiedon tai 17 b §:ssä tarkoitetun kiintiöpäätöksen, ei saa hakea muutosta valittamalla. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Energiaviraston päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

*Muutoksenhaku todentajan päätökseen**Muutoksenhaku todentajan päätökseen*

Todentajan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa hakea oikaisua todentajalta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Todentajan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Todentajan oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muutoksenhausta todentajan oikaisuvaatimusmenettelyssä antamaan päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

19.

Laki

Kioton mekanismien käytöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kioton mekanismien käytöstä annetun lain (109/2007) 4 §:n 2 momentti sekä 12 ja 31 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

*Kioton mekanismeihin osallistumisesta
päättäminen*

*Kioton mekanismeihin osallistumisesta
päättäminen*

Suomen valtion nimissä annettavasta hankkeen hyväksynnästä puhtaan kehityksen mekanismin hankkeeksi päättää ulkoasiainministeriö. Ulkoasiainministeriö myös päättää Suomen valtion nimissä annettavasta valtuutuksesta osallistua tällaiseen hankkeeseen tai hankkeen valmisteluun.

Suomen valtion nimissä annettavasta hankkeen hyväksynnästä puhtaan kehityksen mekanismin hankkeeksi päättää ulkoministeriö. Ulkoministeriö myös päättää Suomen valtion nimissä annettavasta valtuutuksesta osallistua tällaiseen hankkeeseen tai hankkeen valmisteluun.

12 §

12 §

Muutoksenhaku todentajan lausuntoon

Oikaisuvaatimus todentajan lausuntoon

Todentajan lausuntoon saa hakea oikaisua todentajalta 14 päivän kuluessa lausunnon tiedoksisaannista. Lausuntoon on liitettävä oikaisuvaatimusohjeet.

Todentajan lausuntoon saa vaatia oikaisua 14 päivän kuluessa lausunnon tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimukseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Todentajan oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

31 §

31 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla tehtyyn ministeriön tai rekisterinpitäjän päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

20.

Laki

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta sekä
lisätään 1 luvun 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 594/2013, 23/2014, 1095/2017 ja 501/2023, uusi 3 c kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

2 §

2 §

Kilpailu- ja valvonta-asiat

Kilpailu- ja valvonta-asiat

Markkinaoikeus käsittelee *kilpailu- ja valvonta-asioina* asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

Markkinaoikeus käsittelee *kilpailu- ja valvonta-asioina* asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

3) maakaasumarkkinalaissa (508/2000);

3) maakaasumarkkinalaissa (587/2017);

uusi 3 c kohta

3 c) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa (588/2017);

4) rautatielaissa (304/2011);

4) raideliikennelaissa (1302/2018);

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
